

РЕШЕНИЕ

№ 37522

гр. София, 29.09.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 20 състав, в
публично заседание на 09.09.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ралица Рачкова

при участието на секретаря Стаменка Симеонова, като разгледа дело номер **8437** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейните помощи за деца /ЗСПД/.
Образувано е по жалба на Т. С., ЕГН [ЕГН], гражданин на У., с предоставен хуманитарен статут в Република България по смисъла на ЗУБ, подадена чрез адв. Д. Г., срещу Заповед № ЗСПД/Д–С–КС/2394 от 24.06.2026 г., издадена от директора на дирекция „Социално подпомагане“ (ДСП) – Красно село, с която са отказани месечни помощи по чл. 8д, ал. 1 ЗСПД на родител, когато отглежда дете с трайни увреждания.
В жалбата се излагат доводи за незаконосъобразност на оспорената заповед, като издадена при съществено нарушение на административнопроизводствените правила и в противоречие с материалноправните разпоредби – основания по чл. 146, т. 3 и т. 4 от АПК. Жалбоподателката твърди, че като родител на дете с трайни увреждания има право на месечна помощ за отглеждане на дете с трайни увреждания, която се отпуска на осн. чл. 8д, ал. 1 от ЗСПД, което право произтича от предоставения ѝ хуманитарен статут в Република България. Счита, че противно на изложеното в заповедта, правото на получаване на семейни помощи е част от правото на социално подпомагане по силата на чл. 32, ал. 2 ЗУБ, както и че семейните помощи следва да се разглеждат именно като средство за осигуряване на гарантиран минимален доход по смисъла на член 31, параграф 2, т. 1, 2 и 3 от Регламент (ЕС) 2024/1347 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. Излага още доводи за противоконституционност на оспорената заповед.
В съдебно заседание жалбоподателката Т. С. се представлява от адв. Г., която моли съда да уважи жалбата и претендира направените по делото разноски.
Ответникът – Директор на дирекция „Социално подпомагане“ – Красно село се представлява от

юрк. П., който моли съда да отхвърли жалбата. Изтъква, че Законът за помощи на деца е специален и в него не са включени изрично чужденци, на които е предоставена особена закрила по Закона за убежищата и бежанците. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Административен съд София град, като обсъди доводите на страните и събраните по делото писмени доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка:

Административното производство е образувано във връзка с подадено Заявление - декларация № ЗСПД-Д-С-КС-2394 от 17.06.2026 г. от оспорващата за отпускане на месечна помощ за отглеждане на дете с трайно увреждане по чл. 8д от ЗСПД. В заявлението е посочено, че Т. С. има дете – Б. Д. С., което е със степен на увреждане/трайно намалена работоспособност 60% с дата на инвалидизиране – 01.06.2026 г., съгласно Експертно решение (ЕР) на ТЕЛК № 91317 от 01.06.2026 г. със срок до 01.01.2028 г.

В графа „Мотиви при отказ“ на заявлението – декларация, подадено от оспорващата, е записано „Предлагам отказ на месечна помощ за отглеждане на дете с трайно увреждане по чл. 8д ЗСПД: на основание чл. 3, т. 5 от ЗСПД,– право на семейни помощи за деца имат семейства на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна. България няма сключен международен договор с У.“.

Със Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/2394 от 24.06.2026 г. директорът на дирекция „СП“ – Красно село е отказал отпускането на месечна помощ на родители (осиновители), когато отглеждат деца с трайни увреждания, защото жалбоподателят и детето ѝ не попадат в кръга от лица, посочени в чл. 3 от ЗСПД. Административният акт е връчен на адресата му на 29.06.2026 г. по имейл.

В хода на съдебното производство са приети писмените доказателства, приложени по административната преписка, както и тези представени от жалбоподателя.

От правна страна съдът намира следното:

Жалбата е подадена в срока по чл. 149, ал. 1 АПК, от активнолегитимирано лице, срещу подлежащ на оспорване индивидуален административен акт, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество, е основателна.

При извършване на проверката по чл. 168, ал.1, вр. чл. 146 от АПК, съдът констатира, че обжалваната заповед е издадена от компетентен орган по чл. 10, ал. 4 от ЗСПД – директорът на Дирекция „Социално подпомагане“ – Красно село, в предвидената писмена форма и при спазване на задълженията за мотивиране по чл. 10, ал. 5 от ЗСПД и чл. 59, ал.2 от АПК, поради което не страда от пороци, влечащи нейната нищожност. В производството не са допуснати и съществени процесуални нарушения, които да опорочават акта до степен, налагаща неговата отмяна.

Съобразно чл. 10, ал. 4, във вр. с чл. 10, ал. 5 от ЗСПД, отпускането на семейни помощи за деца или отказа за отпускането им се извършва със заповед на Директора на Дирекция "Социално подпомагане" или упълномощено от него лице. Оспорената заповед е издадена от компетентен орган, а именно от директора на Дирекция "Социално подпомагане" – Красно село, който е материално и териториално компетентен, т.е. заповедта е издадена в рамките на предоставените правомощия на ответния административен орган.

При издаването на заповедта е спазена изискуемата от закона писмена форма, като изложените фактически и правни основания позволяват проверка на материалната ѝ законосъобразност. В хода на административното производство не се констатира извършването на съществени нарушения на административно-производствените правила.

Относно материална законосъобразност на оспорената заповед и спазването на целта на закон, съдът излага следните съображения:

Както бе посочено по-горе с оспорената заповед е отказана месечна помощ по чл. 8д, ал. 1 от ЗСПД. Съгласно цитираната разпоредба на чл. 8д, ал. 1 от ЗСПД месечни помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст, се предоставят на родители (осиновители), когато отглеждат деца с трайни увреждания, независимо от доходите на семейството, при условие че детето живее постоянно в страната и не е настанено за отглеждане извън семейството по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето.

Безспорно по делото е установено, че жалбоподателката и детето й Б. Д. С. са с предоставен хуманитарен статут в Република България, за което като доказателство по делото е представено Решение № 2604/26.04.2022 г. на председателя на ДАБ.

Спорът в настоящото производство се свежда до това дали са налице основания за отпускане на месечна социална помощ по чл. 8д, ал.1 от ЗСПД на майката Т. С. за детето Б. Д. С..

За да откаже отпускане на месечна помощ на Т. С., ответникът е посочил като мотив, че „членовете на семейството са граждани на У.. Няма сключена спогодба между Република България и У. за изплащане на семейни помощи”.

В случая между Република България и У. е сключен Договор за социално осигуряване (Ратифициран със закон, приет от XXXIX Народно събрание на 28 ноември 2001г. - ДВ, бр. 107 от 2001г. В сила от 1 април 2003г.). Доколкото обаче социалните помощи не са част от системата на социалното осигуряване, действително цитираният по-горе договор между Република България и У. се явява неприложим в конкретния случай.

Тук обаче следва да се посочи нормата на чл. 47, ал. 1 от Конституцията на Република България (КРБ), според която отглеждането на децата до пълнолетието им се подпомага от държавата. Освен това КРБ е прогласила и правото на гражданите на социално подпомагане (чл. 51, ал. 1). Също така, съгласно чл. 26, ал.2 от Конституцията чужденците, които пребивават в Република България имат всички права по нея с изключение на правата, за които КРБ и законите изискват българско гражданство.

С нормата на чл. 3 ЗСПД законодателят е очертал кръга на лицата, които имат право на семейни помощи за деца, а именно: 1. бременните жени - български граждани; 2. семействата на българските граждани - за децата, които отглеждат в страната; 3. семействата, в които единият от родителите е български гражданин - за децата с българско гражданство, които отглеждат в страната; 4. семействата на роднини, близки или приемни семейства - за децата, настанени по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето; 5. бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Действително настоящият случай не попада в нито една от изброените от ЗСПД хипотези, но с оглед цитираните по-горе разпоредби от КРБ, следва да се приема, че семейството на детето Б. Д. С. има право на месечна помощ по чл. 8д, ал. 1 от закона. Ограничението, съдържащо се в разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД, не трябва да се прилага и по силата на чл. 27, т. 1 и т. 3 от Конвенцията на ООН за правата на детето (ратифицирана с решение на Великото народно събрание, в сила за страната ни от 03.07.1991 г.), защото съгласно чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България, международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната, като имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат.

В чл. 27, т. 1 от Конвенцията за правата на детето е предвидено, че държавите - страни по Конвенцията, признават правото на всяко дете на жизнен стандарт, съответстващ на нуждите на

неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие, а в т. 3, че държавите - страни по Конвенцията, в съответствие с националните условия, в рамките на своите възможности, предприемат необходимите мерки с цел да подпомагат родителите и другите лица, отговорни за детето, да осъществяват това право и в случай на нужда предоставят материална помощ, програми за подпомагане, особено по отношение на изхранването, облеклото и жилището. Безспорно Конвенцията обхваща правото на образование като социално право.

Следва да се посочи и това, че в разпоредбата на чл. 32, ал.1 от ЗУБ е предвидено, че чужденците с предоставен статут на бежанец и хуманитарен статут имат всички права и задължения на българските граждани с изброени изключения и ограничения въведени със закон, които не попадат в настоящата хипотеза, а според чл. 39, ал. 1, т. 4 от ЗУБ чужденците с предоставена временна закрила /хуманитарен статут/ имат право на социално подпомагане. Помощите за деца са вид социално подпомагане, поради което и с оглед визирания правен текст следва, че чужденци с предоставена временна закрила, каквато е в случая жалбоподателката и детето ѝ, имат установени в тяхна полза права на социално подпомагане за децата им.

В случая обжалваният акт е в противоречие и с норми на правото на Европейския съюз и в частност Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 г. относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица, която предвижда в чл. 13, т. 2, че държавите членки създават разпоредби за предоставяне на помощи от "Социални грижи" на лицата, ползващи се с временна закрила. Такива разпоредби в българското законодателство се съдържат именно в цитирания по-горе ЗСПД (според § 1а от ПЗР на ЗУБ, този закон въвежда разпоредбите на Директива 2001/55/ЕО на Съвета за минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и за мерките за поддържане на баланса между държавите членки в полагането на усилия за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием) и административният орган, издал процесната заповед, е бил длъжен да ги съобрази при постановяване на обжалвания акт, което очевидно не е сторил.

При това положение, постановяването на отказ за изплащане на помощ по чл. 8д, ал. 1 от ЗСПД, с аргумент „членовете на семейството са граждани на У. и няма сключена спогодба между Република България и У. за изплащане на семейни помощи", е в явно несъответствие с горепосочените норми и в противоречие с целта на закона.

Предвид изложеното, съдът намира, че оспорената заповед е незаконосъобразна - постановена в противоречие с нормите на общностното право и международните договори в областта на закрилата на детето и предоставянето на временна закрила на чужденци, както и в несъответствие с целта на закона. Ето защо оспорената заповед следва да бъде отменена, като преписката бъде върната на административния орган за ново произнасяне при спазване на указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени в настоящото решение.

С оглед изхода на делото и на основание чл. 143, ал. 1 от АПК, в полза на процесуалния представител на жалбоподателя по реда на чл. 38, ал. 2 във вр. с чл. 38, ал. 1, т. 2 и т. 3 от ЗА следва да се присъдят направените в производството разноски в минималния размер, предвиден в чл. 8, ал. 3 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за възнаграждения за адвокатска работа, а именно 1000 лева или 511,29 евро. В подкрепа на последното по делото е представен Договор за правна помощ и съдействие от 03.07.2026 г., видно от който адвокатската помощ на жалбоподателя е осъществена безплатно.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2, предложение първо от АПК, вр. с чл. 173, ал. 2 от АПК, Административният съд – С.-град, Трето отделение, 20 състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСПД/Д-С-КС/2394 от 24.06.2026 г., издадена от директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – Красно село, с която са отказани месечни помощи по чл. 8д, ал. 1 ЗСПД на родител, когато отглежда дете с трайни увреждания.

ВРЪЩА преписката на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – Красно село за ново разглеждане и произнасяне по Заявление - декларация № ЗСПД-Д-С-КС-2394 от 17.06.2026 г., при спазване на указанията по тълкуване на закона, дадени в мотивите на настоящото решение.

ОСЪЖДА Агенция за социално подпомагане да заплати на адвокат Д. К. Г., с личен № [ЕГН] сумата от 511,29 евро (петстотин и единадесет евро и двадесет и девет евроцента), представляваща направените по делото разноски.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

СЪДИ

Я: